
CONCEPT Verslag vergadering COVM Gilze en Rijen 27 september 2023

Woensdag 27 september 2023

Aanvang 19.30 uur

Locatie: raadszaal gemeente Gilze en Rijen

Aanwezig:

Derk Alsema – gemeente Gilze en Rijen
Walter de Vet – omwonendenvertegenwoordiger Gilze en Rijen
Peter Bakker – Gemeente Breda
Frans Saeijs – omwonendenvertegenwoordiger Breda
Erik Wilmsen – Gemeente Alphen-Chaam
Sandra Wijngaard – omwonendenvertegenwoordiger Alphen-Chaam
Fons Peeters – Gemeente Tilburg
Roelof K. Janssen – gemeente Oosterhout
Henk Jan van Vulpen – Defensie Helikopter Commando
René Jansen – gemeente Dongen
Pier Schipmolder – Defensie Helikopter Commando
Serge le Clerq - Defensie Helikopter Commando
Irene Cortenbach – voorzitter – provincie Noord-Brabant
Michiel Huijbregts – Secretaris
Aart van Sloten – DG Beleid Defensie
Jos van der Leij – DG Beleid Defensie
Jolanda van den Boogaard – omwonendenvertegenwoordiger Tilburg
Mevrouw Langens – wethouder gemeente Hilvarenbeek

Afwezig

Rene Peerenboom – procesbegeleider luchthavenbesluit
Wim Blankers – omwonendenvertegenwoordiger Hilvarenbeek
Remy Helmhout – Commando Luchtstrijdkrachten

Notulen

Frans van Vlodrop (Notuleerservice Nederland)

1. Opening en mededelingen

2. Mogelijkheid tot inspreken

Er zijn geen insprekers.

3. Vaststelling agenda en verslag vorige vergadering; actiepuntenlijst.

Mevrouw Wijngaard wil graag een onderwerp toevoegen aan de agenda. De vergadering voegt een agendapunt 7a toe met als onderwerp burgermedegebruik.

Er zijn geen opmerkingen over het verslag. Daarmee wordt het verslag vastgesteld.

De voorzitter vervolgt met de behandeling van de actielijst.

-
- Actiepunten 1, 3, 4, 5 en 8 zijn afgedaan.
  - Actiepunt 2, er is gevraagd naar een promotieonderzoek naar de verschillen tussen de geluidsberekeningen. Daar is in de auditcommissie over gesproken. Defensie is vooralsnog niet voornemens om dat onderzoek te financieren.
  - Actiepunt 6, de toezegging van de heer Kwast over het bekijken van de radarbeelden. De heer Helmhout heeft meegedeeld dat de radar beelden zijn gecontroleerd. Daaruit blijkt niet dat er structureel over woonwijken wordt gevlogen. Daarmee is dit actiepunt afgedaan.
  - Actiepunt 7, over de opvolging van de heer Kwast. Hij wordt niet opgevolgd. De afdeling Leefomgeving neemt zijn werkzaamheden over.
  - Actiepunt 9: De heer De Vet gaat in op het RIVM-rapport. Hij stelt voor om een vervolgopdracht te geven, specifiek voor de vliegbasis Gilze en Rijen, om onderzoek te doen naar de correlatie tussen ernstig hinderende slaapstoornissen en de Ke-eenheden. De auditcommissie heeft een vergelijkbaar verzoek gedaan.

De heer Huijbregts stelt voor om de formulering van de opdracht met de vorige spreker te bespreken en aan RIVM te vragen of zij dit kunnen oppakken. De voorzitter stelt daarop voor om actiepunt 9 aan te houden met het verzoek om de opdracht nader te formuleren (actiepunt 1).

- Actiepunt 10, informatie van de directie over de stand van zaken over rattle noise; wordt in deze vergadering behandeld.
- Actiepunt 11, is een continue actie (actiepunt 2).
- Actiepunt 12 en 13 blijven staan (actiepunt 3 en 4)

5. Ingekomen/ uitgaande stukken

Ingekomen stukken worden allemaal bij de volgende agendapunten behandeld.

6. Mededelingen Commandant vliegbasis Gilze en Rijen

De commandant deelt mee dat ook deze herfst weer (op 4 september 2023) het avondvliegseizoen is begonnen. Er wordt, behoudens terugkomend verkeer, niet gevlogen na 22.00 uur. Uitzonderingen worden gecommuniceerd via de standaard communicatie.

Er is op drie woensdagen in september 2023 toch in de avond gevlogen. Er was te weinig brandweer beschikbaar op andere vliegvelden.

Begin september 2023 is gesproken over de gevolgen van de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024. Het was een vruchtbare sessie.

Er wordt gewerkt om de geluidsoverlast bij de terugkomst van avondverkeer te beperken. Daarvoor zijn geluidsmetingen verricht. Onderzocht wordt nu hoe de overlast beperkt kan worden door het aanpassen van de snelheid. De resultaten worden eind van het voorjaar 2024 verwacht.

Defensie heeft zich gecommitteerd aan motorloze vliegsondagen op 26 november en 31 december 2023. Defensie heeft zich ook aangesloten bij de burendag in Gilze en in Rijen en daar met hen gesproken.

De heer De Vet vindt dat defensie zwaarwegende redenen moet hebben om af te wijken van afspraken over geluidsoverlast. Dat is nu bij de omwonenden

---

niet goed gevallen. Dat gaat ten koste van het vertrouwen. Hij roept op om de afspraken niet (te vaak) te schenden.

De commandant heeft daar alle begrip voor, maar benadrukt dat het niet lichtzinnig gebeurt. In dit geval was er geen brandweercapaciteit elders.

7. Geluidhinderrapportages/ kwartaalrapportages

De heer De Vet gaat in op de Jaarrapportage geluid 2022. Uit de rapportage blijkt dat de belasting binnen de geldende contouren plaatsvond. Er vonden meer vluchten van zware Chinooks en Apaches plaats dan voorgaande jaren. Dat blijkt echter niet uit de berekende geluidsbelasting. In vergelijking met 2021 is er sprake van een ander patroon van geluidsbelasting, waardoor de totale oppervlakte van de geluidsbelasting anders is. Dat is moeilijk te verklaren. In de oksel aan de zuidwestkant is de afgelopen twee jaar de berekende geluidsbelasting niet tot aan de contour gekomen. Dat was in het verleden wel altijd geval.

De heer Le Clerq legt uit dat de Chinooks wat meer naar het zuiden van het veld zijn gehaald in plaats van aan de noordkant. Dat zou een verklaring kunnen zijn.

De heer De Vet ziet juist het omgekeerde. Aan de zuidwestkant is de voor 2022 berekende geluidsbelasting kleiner dan alle voorgaande jaren, terwijl er in 2022 tocht aanmerkelijk meer gevlogen is.

De heer Le Clerq heeft daar op dit moment geen verklaring voor.

De heer De Vet biedt aan om dit na de vergadering nader uit te leggen. Dan kan defensie daar de volgende vergadering op terug komen.

De voorzitter vindt dat een goed voorstel (actiepunt 5).

De heer De Vet vervolgt met een reactie op de geluidshinderrapportages. Het aantal klachten is begin 2023 afgenomen, maar het aantal melders is toegenomen. Dat zijn veelal meldingen vanuit de aanvliegroutes, onder andere vanuit Tilburg. Er zijn minder klachten over helikopters, maar meer over militaire vliegtuigen. Wellicht omdat het gaat om afwijkende soorten vluchten.

7a. Burger medegebruik

Mevrouw Wijngaard gaat in op het gebruik van de vliegbasis door derden. Zij vraagt meer over informatie over de beschikking van de Minister van defensie en de Minister van infrastructuur en Waterstaat van 2 november 2022 naar aanleiding van het verzoek van test- en trainingscentrum Seppe. Het gaat specifiek over luchtvaartuigen met bepaalde registraties over het medegebruik van de militaire luchthaven. In het Reglement recreatieve luchtvaart op de vliegbasis wordt een aantal zaken verklaard, bijvoorbeeld over de oefeningen van de historische vereniging. Het reglement is van augustus 2020. Is dat de meest recente versie? Of zijn er aanvullingen.

Heeft de beschikking betrekking op recreatieve luchtvaart of is deze ook voor Defensie van belang? Zijn er meer van dit soort beschikkingen?

De commandant legt uit dat het voor civiel verkeer niet is toegestaan om een militaire luchthaven te gebruiken. Daarvoor moet een verzoek gedaan worden bij de Militaire luchtvaartautoriteit. Daar kan vervolgens een beschikking voor worden afgegeven. Door wordt ook door militair personeel getraind, niet zijnde vliegers.

De heer Le Clerq weet dat het reglement van augustus 2020 het meest recente is. Toen is met QHV, historische vluchten, een gebruikersovereenkomst afgesloten. Er zijn meerdere beschikkingen met verschillende gebruikers. Die zijn openbaar.

De commandant noemt enkele andere gebruikers als traumahelikopters en politiehelikopters.

Mevrouw Wijngaard neemt aan dat er ook wordt gekeken naar de noodzaak om een dergelijke beschikking te verstrekken.

De commandant beaamt dat. De trauma- en politiehelikopters zijn voorzieningen voor heel Nederland en zijn van publiek belang. Het trainingscentrum heeft een nadrukkelijke link met defensie.

8. Vergaderschema 2024 en de begroting

De voorzitter deelt mee dat de vergaderingen plaatsvinden op 27 maart en 18 september 2024.

De heer De Vet stemt daarmee in. Hij merkt op dat in de begroting alleen de vergaderkosten zijn opgenomen. Eerder is gesproken over een budget voor aanvullende onderzoeken. Dat was echter niet nodig, want dat zou defensie betalen. Daarmee verkeren de COVM-leden in een afhankelijke positie. Hij stelt dan ook een eigen onderzoeksbudget voor.

De secretaris deelt mee dat voor dergelijke onderzoeken budget is binnen defensie. Bovendien wordt de helft van de kosten op de begroting (bijvoorbeeld zaalhuur) niet eens gemaakt. Strikt formeel moet COVM een begroting opstellen, maar defensie heeft volgens hem nog nooit gezegd dat ergens geen budget voor was. Het is dus niet nodig om een apart budget voor onderzoek op te nemen.

COVM is autonoom en heeft het recht om onderzoek te laten uitvoeren tegen redelijke kosten. Defensie zal daar niet moeilijk over doen. De secretaris stelt voor om daarvoor een PM post op te nemen.

De heer De Vet merkt op dat er wel degelijk discussie is tussen defensie en de auditcommissie over een aantal onderzoeken. Soms neemt defensie eenzijdig het besluit om het niet te doen. Met een eigen budget kan COVM daar zelf een besluit over nemen.

De heer Van der Leij stelt vast dat deze discussie raakt aan het functioneren van COVM's. Dat wordt in de loop van 2024 geëvalueerd. Een eigen budget zou de onafhankelijkheid kunnen vergroten. Hij stelt voor om dat in de evaluatie mee te nemen (actiepunt 6).

De heer De Vet stelt voor om bij het vaststellen van deze begroting defensie te verzoeken om ruimhartig om te gaan met verzoeken voor onderzoeken.

De voorzitter stelt vast dat het verzoek om budget voor onderzoek wordt meegenomen in de evaluatie. Vooralsnog worden specifieke vragen per situatie beoordeeld.

De secretaris herhaalt zijn voorstel om onderzoekskosten als pm-post in de begroting op te nemen. De vergadering stemt hiermee in.

9. Voortgang van Rattle Noise-maatregelen

De heer Van Sloten is sinds afgelopen zomer betrokken bij het dossier. Hij maakt deel uit van de afdeling Leefomgeving. Hij geeft een toelichting op de verstrekte informatie. Hij begrijpt de frustraties dat het nog steeds niet gelukt is om tot uitvoering van de toegezegde, maar ook hoognodige, maatregelen over te gaan. Ook nu kan hij nog geen toezeggingen doen wanneer ermee gestart wordt. Het is gecompliceerder dan gedacht. Het project is nu opgeknipt in verschillende fasen. Daarmee kan snel gestart worden met een onderzoek bij een beperkt aantal woningen om er zo ervaring op te doen. Met die ervaring kan later een groot aantal woningen (sneller) worden aangepakt.

Daarnaast wordt er hard gewerkt aan een communicatieplan.

De verwachting is dat pas in de loop van 2024 de eerste concrete maatregelen kunnen worden genomen. Voor het eind van 2023 en in maart 2024 volgen updates.

Burgemeester Alsema merkt op dat de door de heer Van Sloten genoemde gefaseerde aanpak al eerder in 2020 door de toenmalige staatssecretaris is aangekondigd. In 2022 zou worden gestart met de werkzaamheden. Nu, september 2023, wordt een pilot aangekondigd met tien woningen in 2024. De constante lijn is dus de dingen zeggen en niets doen.

De burgemeester heeft hier samen met omwonenden in november 2022 en in maart 2023 al aandacht voor gevraagd. Iedereen is het beu. Deze wijze van handelen is onacceptabel. Het is de frustratie ver voorbij. De burgemeester kondigt aan dit met de staatssecretaris te bespreken. Hij is er nu klaar mee. Het overschaduwde ook het constructieve proces met DHC om te komen tot een convenant.

Defensie moet gaan doen wat ze zeggen. Dit kan zo niet langer.

De heer Van Sloten snapt de frustratie, zeker als er lokaal goed wordt samengewerkt. Ook DHC belt Den Haag hier regelmatig over. De staatssecretaris brengt eind oktober 2023 een bezoek aan de vliegbasis. De heer Van Sloten zegt toe hem het eerlijke verhaal te vertellen. Het heeft nu de volledige aandacht van defensie. Dat is inderdaad al vaak gezegd en

---

vervolgens niet waargemaakt. Hij kan nu zelfs niet zeggen en vindt dat zelf ook frustrerend, dat er op korte termijn niet gestart wordt

De heer Van der Leij vindt dit niet uit te leggen en geeft aan dat zij dit niet meer los laten en aan de slag te gaan.

Er wordt gevraagd op basis waarvan de genoemde tien woningen worden geselecteerd. Liggen ze bijvoorbeeld verspreid over de regio?

De heer Van Sloten deelt mee dat er al een lijst met woningen is vastgesteld. Daarbinnen worden tien verschillende woningen op verschillende locaties met verschillende bouwjaren en verschillende stijlen geselecteerd om zo zoveel mogelijk verschillende ervaringen op te doen.

De voorzitter zal defensie aan haar toezeggingen houden, onder andere over de aangekondigde communicatie. Het onderwerp zal ook de volgende keer weer op de agenda staan.

10. Voortgang Auditcommissie

Mevrouw Van Hapert deelt mee dat de commissie uit vier personen bestaat. Zij gaat in op de geschiedenis en de resultaten van het Geluidmeetnet 2023. De commissie is in 2018 begonnen als een werkgroep om het meetnet, samen met een aantal mensen van defensie en externe adviseurs als het NLR, van de grond te krijgen. In 2019 heeft COVM de werkgroep benoemd tot auditcommissie. Daarna is hard gewerkt aan de opbouw van het meetnet. In 2022 is een eerste analyse opgesteld. Nu is de tweede analyse aan de orde.

In 2022 is sprake van negen meetpunten, waarvan twee verplaatsbaar. Een mobiel meetpunt staat in het centrum van Rijen (in het noorden) en een in Hulten (in het oosten). Verder zijn er drie referentiepunten in het open veld. Die leveren de meest betrouwbare informatie op.

Het doel van de commissie is om omwonenden te informeren over de geluidsniveaus. Op de website is te zien welke vliegtuigen er op een bepaald moment in de lucht zijn en hoeveel geluid zij veroorzaken op de verschillende meetpunten. Verder wil de commissie inzicht in de door NLR berekende geluidsoverlast en de daadwerkelijke metingen. Verder wil de commissie weten of Ke en Lden goede indicatoren zijn voor de ervaren geluidsoverlast. Als er sprake is van een flinke verhoging van het geluidsniveau, gaan de microfoons aan en worden de waarden vastgelegd, bijvoorbeeld de piekniveaus en informatie voor de Lden-berekening (de geluidsbelasting in het gehele gebied). Op de meetpunten wordt ook de geluidssituatie zonder de vliegtuigen of helikopters in beeld gebracht, bijvoorbeeld bij de A58 of bij de spoorweg. Verder zijn er meetpunten op plekken waar helemaal geen lawaai is. Hoe stil is het daar?

Spreekster toont enkele grafieken van de situaties in 2022. Een grafiek laat de metingen bij de referentiepunten en de berekende waarden zien. Bij onder andere het punt wat het meest dichtbij de basis ligt, Moleneind, komen de metingen en waarden overeen. Het zijn cumulatieve gegevens over het hele jaar.

In Rijen zijn er wel grote verschillen tussen de gemeente en berekende waarden (Lden) tot wel een verschil van 7 dB. Er bleek echter iets aan de hand te zijn met de microfoon. In Molenschot was de microfoon in orde. Daar bleek echter ook dat de gemeten waarden in het begin van het jaar achterblijven ten opzichte van de berekende waarden. Op jaarbasis is er een verschil van 5,4 dB. De hoogst gemeten Lden, aan de zuidkant waar de oefeningen plaatsvinden, is bijna 52 dB (gemeten) en berekend 56,6 dB. Lden functioneert dus nog niet lekker.

Het aantal vliegbewegingen in 2022 is met bijna 20% toegenomen ten opzichte van 2021. Daarbij zijn ook de avond- en nachtstrafactoren en de soort oefeningen van belang. De geluidsniveaus zijn echter in beide jaren nagenoeg gelijk. Wellicht wordt er meer op de basis zelf geoefend of is er een andere verdeling tussen dag- en nachtvluchten. Ook kan corona (met vliegen in ploegdiensten) of de vervanging van de Chinooks invloed hebben gehad. Of wordt er misschien anders gevlogen?

De hoogste waarden worden in zuidwest en in noordoost gemeten, dus richting Gilze en richting Hulten. De verschillen tussen berekende en gemeten waarden waren in 2022 groter dan 2021. Die verschillen zijn te groot. Dat moet nader worden onderzocht.

NLR heeft geholpen bij de contourenberekeningen, maar de commissie mist een analyse. Heeft bijvoorbeeld het uitfaseren van geluid geholpen? De contouren blijven in 2022 op drie referentiepunten binnen de 35 kosteneenheden. Hoe is het dan mogelijk dat er zoveel klachten worden ingediend? Het rapport van RIVM over hinder en slaapverstoring geeft goed inzicht in de discrepantie die optreedt bij met name helikopters. De veronderstelde hinderscore matcht niet met de waarden die RIVM heeft geconstateerd. Dat betekent dat de overlast veel groter is dan verondersteld, zeker bij helikopters. De Ke-waarden en de berekeningen kloppen; de normstelling is te laag ingeschat. Mevrouw Van Hapert kondigt aan ook de Lden- waarden op te vragen bij RIVM.

De auditcommissie heeft een spoedcursus over vliegpatronen gevolgd. Dat is van grote toegevoegde waarde geweest. De commissie heeft daarop gevraagd wat de oefeningen op de vliegbasis bijdragen aan de geluidsbelasting, want het systeem detecteert geen geluid van vliegbewegingen boven de basis, want ook die geluidsbelasting is relevant. Defensie vond die informatie geen toegevoegde waarde hebben voor de taak van de auditcommissie. De commissie vindt echter ook die informatie belangrijk en vraagt daar dan ook aandacht voor. NLR geeft aan dat defensie die informatie gemakkelijk kan verstrekken.

De commissie zou ook het aantal passages over een meetpunt willen tellen om het verschil tussen het berekende aantal en het daadwerkelijke aantal vast te stellen. Ook dat verzoek heeft defensie niet gehonoreerd. Dat doet afbreuk aan de rol van de auditcommissie.

Op de website wordt elke maand een rapportage gepubliceerd. De gegevens kunnen ook nagenoeg real-time worden bekeken. Nu zijn NLR en defensie

---

aan zet met een goede analyse van de verschillen tussen berekende en waargenomen geluidsbelasting en een nader onderzoek naar de relatie geluideenheden, kosteneenheden in Lden en het eerder besproken promotieonderzoek.

De taak van de auditcommissie is niet voor eeuwig. Het gaat - slechts - om een structurele jaarlijkse rapportage en de rol van de omwonenden. Daar zijn met de burgemeester afspraken over gemaakt. Spreekster nodigt de leden van COVM uit om daarin mee te denken.

De voorzitter bedankt de auditcommissie voor deze prachtige analyse en heldere toelichting.

De commandant stelt vast dat er geen discussie is over de bijdrage van de vlieg oefeningen op het veld. Er is geen verschil tussen wat de auditcommissie voorstelt en waar de luchtmacht aan mee wil werken. De heer Helmhout komt daar binnenkort op terug. Dan zal het misverstand snel uit de wereld zijn.

Verder is er sprake van een discrepantie en van verwarring tussen de primaire functie van de auditcommissie en wie wat controleert. Hij stelt voor om ook daarover met de heer Helmhout te praten (actiepunt 7).

De heer De Vet bedankt de auditcommissie voor haar vele werk met name voor onderzoek naar de correlatie tussen de berekeningen en de daadwerkelijke geluidsmetingen (en de ervaren overlast) en het verklaren van de verschillen. De auditcommissie heeft een concreet voorstel gedaan voor vervolgonderzoeken. De heer De Vet steunt dat voorstel. De verkregen informatie zal bijdragen aan het vertrouwen van de omwonenden in de vliegbasis.

De voorzitter vraagt defensie om het gevraagde vervolgonderzoek mee te nemen in de gesprekken met de heer Helmhout (actiepunt 8).

11. Voortgang van het luchthavenbesluit

De commandant deelt mee dat het luchthavenbesluit is opgehangen aan het luchthavenbesluit voor de Luchthaven De Peel. Met gemeenten en omwonenden is een tussentijds convenant afgesproken. Dat zal eind 2024 worden afgerond.

12. Rondvraag

De heer Peters komt terug op het verslag uit de vorige vergadering. Er stond nog een actiepunt van hem open van september 2022. In maart 2023 is die actie niet opgepakt. In 2022 hebben inwoners uit Tilburg geklaagd dat er toch over woonwijken werd gevlogen. Defensie ontkende dat, maar zou de radarbeelden controleren. Daar heeft defensie nog niets over gerapporteerd.

De secretaris deelt mee dat de heer Helmhout daarnaar heeft gekeken. Daaruit bleek dat er niet onnodig, anders dan strikt noodzakelijk, over woonwijken was gevlogen.

De heer Saeijs heeft besloten om te stoppen met het lidmaatschap van

COVM namens de gemeente Breda. Hij heeft al die jaren actief meegedacht. Hij behartigde de belangen van de gemeente Breda, maar ook van de direct omwonenden. Belangrijk was de wijziging in de 35 Ke-geluidscontour. Voor de omwonenden was de geluidsoverlast van helikopters van groot belang. De Stichting geen contouren boven Gilze speelt nu een grote rol bij het ontwikkelen van het nieuwe luchthavenbesluit. De stichting houdt de cijfers van defensie kritisch tegen het licht. De heer Saeijs heeft een eigen SILO-vluchtprocedure ontwikkeld. Helikopters zouden met een grote hoek moeten opstijgen en dalen en daarmee hoger vliegen. Defensie heeft echter geweigerd dit te testen of toe te passen. Wellicht dat de onverklaarbare afname van klachten daar toch iets mee te maken heeft. Defensie heeft de taak om de Nederlandse bevolking te beschermen tegen oorlog, maar ook de plicht om het belang van de omwonenden van de vliegbases optimaal na te streven. De heer Saeijs wenst defensie succes met het uitvoeren van haar belangrijke taak, maar de bewoners ook maximaal woongenot. Het was voor hem een zeer interessante periode.

De heer De Vet heeft de heer Saeijs in al die jaren leren kennen als een beleefd persoon, maar hij was ook heel scherp en kritisch. Maar hij dacht ook in oplossingen. Hij is bijvoorbeeld (in deze commissie) wereldberoemd geworden met zijn SILO-procedure. Spreker bedankt hem voor zijn inzet en de fijne samenwerking.

De heer Bakker bedankt de heer Saeijs namens de gemeente Breda voor zijn inzet in al die jaren. Het is een prachtig voorbeeld van een goede participatie.

De voorzitter bedankt de heer Saeijs voor zijn grote inzet in de afgelopen 12,5 jaar, sluit zich aan bij de mooie woorden van de vorige sprekers en overhandigt hem een bloemetje.

13. Sluiting

De voorzitter bedankt iedereen voor zijn bijdrage en sluit het overleg om 21.13 uur.

De volgende vergadering is op 27 maart 2024 om 19.30 uur in het gemeentehuis in Rijen.

Actielijst

Actie punt	Actie	Actienemer	Afgedaan
1	De heer De Vet formuleert diens vragen aan RIVM. De secretaris zal aan RIVM deze vragen uitzetten. In de volgende vergadering komen we hierop terug.	Secretaris / W. de Vet	-
2	Commandant Schipmölder communiceert actief over de vliegbewegingen van F16's en F35's op Gilze en Rijen.	DHC	continu
3	De heer Helmhout zegt toe het nieuwe systeem voor klachtafhandeling te presenteren in de COVM.	Defensie	Systeem is

			bijna operatief. Kapt. Erkens zal tijdens het COVM er kort iets over vertellen.
4	De heer Helmhout zegt toe met andere COVM's te overleggen over het gebruik van excel-lijsten voor klachtafhandeling.	Defensie	Afgedaan. De auditcommissie. Krijgt de excel-lijsten maandelijks toegezonden
5	Er wordt gevraagd om meer duiding van de in de rapportages genoemde waarden v.w.b. geluid. Hier komt de vergadering in de volgende vergadering op terug.	Defensie	Afgedaan, zie memo bij de stukken
6	Onderzoeksbudget benoemen bij evaluatie COVM in '24.	COVM	In te brengen bij evaluatie COVM
7	De heer Helmhout neemt contact op met de auditcommissie over haar primaire functie als auditcommissie en wie wat controleert.	Defensie	-
8	De heer Helmhout wordt gevraagd om te kijken naar de wensen van de auditcommissie voor wat betreft de mogelijkheid van vervolgonderzoek.	Defensie	-